

Václav Říha
Zvířátka a Petrovští

Znění tohoto textu vychází z díla Alšovy pohádky tak, jak bylo vydáno ve Státním nakladatelství v oddělení Komenium v roce 1950 (ŘÍHA, Václav. *Alšovy pohádky*. Ilustroval Mikoláš Aleš. 4. vyd. Praha : Státní nakladatelství, odd. Komenium, 1950. 91 s. Živé prameny, sv. 32).

Další pohádky naleznete online na www stránkách Městské knihovny v Praze: <http://www.mlp.cz/pohadky>.

Verze 1.0 z 01. 06. 2010.

Byl jednou chudák vdovec, měl malou holčičku, Zdeničku. Bývali v chaloupce se zahrádkou, sázeli si brambory na políčku za humny, v létě sbírali klestí, paběrkovali po polích, v zimě seděl tatínek za stavem, Zdenička pletla koše. Ale po dva roky se neurodilo, práce nebylo, nebylo odkud vzít na živobytí, čím zaplatit dáňku, až přišli páni od úřadu, dali vybubnovat, nazítří se bude prodávat chalupa, zahrádka, pole, domácí zvířata, všecko. Tak kdysi bývalo.

Tak tatínek seděl navečer ve světnici smutný, hlavu v dlaních, Zdenička plakala, šla se rozloučit se svými zvířátky, jim si požalovat.

Ovečce uvázala na krk červenou pentličku, mosaznou rolničku, kačence, paní Lindušce, nalila do korýtkva vody a nasypala sekaných kopřiv s brambory, kohoutovi Kokrháči zasypala zrní, trojbarevnému Mackovi ulila mlíčka od své večere na misku, podívala se i do chlívka, kde bydlil kozel Nebojsa, dala mu tam čerstvé lupení a pak si sedla u Voříškovy boudy, hladila ho po krku, odvázala, litovala, jakého pána dostane na druhý den, hovořila s ním, až slunce zapadlo a bylo potřebí podat večeri.

Voříšek, chytrý pes, oběhl stavení, očuchal vrátka, zaštěkl na vrabce v bezinkovém roští, pak zdvihl petlici u kozího chlívka a zavolal také Macka na dvůr - na poradu. Když se všichni sešli, pověděl jim, co slyšel, co je očekává. Ovečka litovala, že jí nebude nikdo dávat sůl lízat, kačenka se starala, nedá-li nový hospodář louže na dvorečku vysušit, Macek zas měl starost, kdo ho bude na klíně chovat, dávat mu máčenou žemli k svačině, tak každý se o cosi bál, jen kozel - odjakživa byl rebelant prohlásil, že on proti takovému prodávání protestuje, že bude líp sebrat se a jít do světa, a hned si také sebral chlupatou deku do řemenů zabalenou a udělal si ranec na cestu. Voříškovi bylo líto, že nikdo hospodáře a Zdeničky nevzpomíná, vyčítal jim, že nejsou vděční, ale nakonec také prohlásil, než novému pánu sloužit, to že raději půjde pryč. Tak se všichni přichystali na cestu, kačenka si vzala mošničku, ještě po babičce, Voříšek svázal do uzlíku všechny kosti, co měl u boudy

zahrabané, naschráněné pro kmotra příhodu, a než se docela setmělo, už byli na cestě do lesa.

*

Voříšek vpředu hledal cestu, kozel poskakoval bujností, škubal listí, ovečka cinkala zvonečkem, pásala se v trávě, kocour se plížil mlázím, číhal po ptácích, kohout s kačenkou jim měli co stačit.

Ale spustil se déšť, liják, bouřka, Voříšek ztratil cestu, nevěděli kudy kam. Tak kozel povídá:

»Kokrháči, vyleť na strom, podívej se, kde hoří světýlko.« Kohout vyletěl, rozhlížel se mýtinami, lesy, hvozdy, dolinami, najednou zakokrhál – uviděl světýlko. Sletěl v tu stranu a hned se všichni dali tou cestou, hledat nocleh.

Dojdou puš'atiny, tam stojí chaloupka, z okénka hoří světlo do tmy. Radili se, co a jak, až se uradili, že kozel Nebojsa je udatný, dosáhne do okna, ať se jde tedy podívat, co to tam je zač. Kozel se sebral a šel, už neposkakoval, ale přece došel, zdvihl se na zadní nohy, hleděl do světnice. Co vidí, loupežníci tam sedí – Petrovští. Na stole hromady zlatých peněz, kolem stolu jeden větší raubčík než druhý, kouří a pijí, křičí, až ten v čepici s ušima třískl pěstí do stolu a povídá:

»Ať mě v té ráně čert vezme, není-li to zlodějské dělení!« Kozel se lekl, jak muž třískl do stolu, trkl do okna, až se sklo rozsypalo, a do jizby hledí chlupatá tvář, dlouhá brada, tlusté pysky, vykulené oči a dva rohy – hotový ďábel. Loupežníci ani nečekali, až přijde pro ně do světnice, ztratili se ve tmě jako pára. Kozel se zprvu schoval, ale když viděl, chalupa prázdná, nic se nehýbe, šel a oznámil, že je bydlo dobré, možná přenocovat.

Vstoupili dovnitř, každý se usadil, jak se mu hodilo. Ovečka si lehla hned u dveří, kačenka vlezla do ošatky vedle peci, Voříšek se svinul pod lavicí, kohout si vylétl na hambalky, seděl tam jako na hradě, kozel zalezl pod stůl a Macek si lehl rovnou na stůl na pytlíky zlatých peněz.

Tak byli všichni dobře uloženi, před bouřkou schováni, ale milí raubčící klepali venku zuby, záblo je a měli strach, co se děje. Konečně se všichni zas našli v Staré rokli, rozkřesali oheň, uvažovali, co to mohlo jen být, co je mohlo vyděsit. Zdálo se jim to být přece jen podivná věc, kde by se vzal dnes čert na světě, tak se ustanovili, že se Honza má sebrat, vrátit se k chalupě, vyzpytovat, co se tam děje, Honza srdnatý nebyl, ale odjakživa byl ke všemu svolný, natáhl si pytel přes hlavu a šel. Přejde k chalupě, déšť jen crčí po střeše a vítr tluče okenicemi, ale v chalupě tma a ticho. Tak si pomyslel: to je dobrá věc, stáhl pytel s hlavy, vzal opatrně za petlici a šel dovnitř. Ale jen za ním vrzly dveře, bylo zle, takový rámus nastal až mu sluch přecházel.

Ovečka, jak na ni potmě šlápl, zabečela:

Bé, bé, bé,
kdo si tady je!

Kačena, jak to zaslechla, v ošatce spustila:

Kač, kač, kač,
co je to jen zač?

Honza skočil do světnice, ale kohout se vzbudil, zatřepal křídly, sletěl s hambalků zrovna Honzovi do vlasů a zakokrhál:

Kykykyryhý,
zloděj, to se ví!

Voříšek také byl hned vzhůru, zaštěkal:

Hafy, hafy, haf,
podej mi ho! Raf!

a už držel Honzu za lýtko, až Honza vykřikl, padl rukama na stůl, rovnou Mackovi do kožichu. Macek vyvrískl, zařal mu všechny čtyři pazoury do tváře, kozel zpod štola strašně zamečel, strachy vyletěl ven a nabral milého Honzu na rohy a tak jím před chalupou udeřil, až v něm kosti chrastily a skákal po něm jako divý. Honza se chudák sotva doškrábal do Staré rokly. Když tam došel, všichni se poděsili, jak byl roztrhaný, rozdrápaný, zkrvavený. Dali mu vody, prosili ho, aby jim pověděl, jaký čert to tam na chalupě řádí. Ale Honza se poškrabal po hlavě, povídal:

»Bratři milí, ach, což čert, o toho by nebylo, ale kde by – celý soud se nám tam nasadil – a jaký! Do nejdelší smrti jsem neviděl takového velkomožného pana soudce, a co jsem už soudů pochodil a šatlav poznal. Jak ten to má spořádané a jak ten všechno hned rozsoudit umí – a nic zavírat, všechno hned hotově vyplatit, bez řečí! Však to vidíte na mně, co vás tam čeká, já už svůj díl dostal!

Když jsem došel, všudy ticho, vejdu slušně do dveří, ale tam už sedí portýr v chlupatém kožiše, hlásí mocným hlasem: »Kdosi tady je!« Ani se neohlídneš, už je tu písař, má brků jako pták v křídlech, ptá se, co jsi zač. Ale ještě jsem ani nedal pozdravení, už tam stál husar, ostruhy na nohách, vzadu šavli, furážku na hlavě, křikne: »Zloděj, to se ví,« a chňap, už mě drží za pačesy! Chci prosit za odpuštění, že jsem obtěžoval, ale hned druhý pandur mi dal nohu do želízek a marš před velkomožného pána. Ach, ten velkomožný pán! Kníry měl jako kyrysník a očima svítil jako kocour a všechny peníze už měl u sebe. Sotva jsem řekl: »Prosím, milostpane,« nic nechtěl slyšet, všechno věděl napřed, vjel mi rukama do tváře, pohlavky jen přšely, zavřískl na mne po německu cosi jako mňau, vau, lau, mňau, nerozuměl jsem mu ani slova, zato mu rozuměl jeho hajduk. Nic jiného to nemohlo znamenat, než – pořádně vyřezat. Zařval na mne po maďarsku: »Mek, mek, mek,« přetáhl mě palicí, div mě v kříži nepřerazil, celé tělo mi rozbodal hned dvěma šavlemi najednou a venku si na mně ještě zatančil čardáš – ani nevím, jak jsem se k vám ztamodtad dostal. Chce-li se komu ještě těch peněz, spánembohem. Ale mně se zdá, že už jsme rozsouzeni. Já tam už nepolezu ani za nebeské království.«

Ostatním se také nechtělo dojit si k velkomožnému panu soudci pro ty peníze, raději hleděli, aby brzy ztamodtad zmizeli.

*

Zvířátka spala už ostatek noci pokojně. Časně zrána, když se probudila, viděla pytlíky zlatých peněz po stole a chalupa dočista prázdná. Tak Voříšek honem nabral těch dukátů do uzlíku, naložil

jich kačeně do mošničky, kozel si jich nabral do pokrývky a dali se klusem zpátky domů.

Došli, slunko již stálo vysoko na obloze, hospodář na dvoře chodil s pány od úřadu, měl jim odevzdat stateček, a zvířátek nebylo. Zdenička seděla na zahrádce u hromádky nábytku, co si měli vzít s sebou, a plakala.

Tu příběhne ovečka, přiletí kohoutek, batolí se kachnička, Macek vyskočí na klín, nakonec kozel s Voříškem nesou ranečky dukátů. Zdenička se hned rozběhla k tatínkovi, tatínek hned zaplatil dáňku, páni od úřadu hned odešli, zdvořile se poroučeli, už zas bylo všem dobře.

Voříšek si vlezl do boudy, kohout vylétl na hrad k slepicím, Macek si lehl na sluníčko a předl, ovečka se pásla na zahradě, kačenka se koupala v louži, už bylo v chalupě peněz hojnost, tatínek se Zdeničkou měli po starosti,

tak zvířátkům poděkoval,
do smrti je dobře choval.

